

Sygn. akt **IC 62/16**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2017 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Alicja Fronczyk**

Protokolant: sekr. sąd. Paulina Bondel

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2017 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa **T. A.**

przeciwko (...) **S. A. z siedzibą w W.**

o zapłatę kwoty 135 700 zł.

I. zasądza od pozwanego (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz powoda T. A. kwotę 48 297,80 zł. (czterdzieści osiem tysięcy dwieście dziewięćdziesiąt siedem złotych osiemdziesiąt groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 20 maja 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie oddala powództwo;

III. zasądza od powoda T. A. na rzecz pozwanego (...) S. A. z siedzibą w W. kwotę 19,87 zł. (dziewiętnaście złotych osiemdziesiąt siedem groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;

IV. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S. A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa (Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie) kwotę 76,12 zł. (siedemdziesiąt sześć złotych dwanaście groszy) tytułem uzupełnienia brakujących kosztów sądowych w części nie obciążającej przeciwnika;

V. nakazuje ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa (Kasy Sądu Okręgowego w Warszawie) z roszczenia zasądzonego na rzecz powoda T. A. kwotę 141,38 zł. (sto czterdzieści jeden złotych trzydzieści osiem groszy) tytułem uzupełnienia brakujących kosztów sądowych w części nie obciążającej przeciwnika.

Sygn. akt **IC 62/16**

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 18 stycznia 2016 roku powód T. A. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. kwoty 135 700 zł z ustawowymi odsetkami od 20 maja 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych (k. 2-4; k. 27).

Uzasadniając swe żądanie powód podniósł, że łączyła go z pozwanym umowa ubezpieczenia autocasco samochodu, w której zastosowano klauzulę stałej wartości pojazdu. Zgodnie z tym zapisem pozwany gwarantował, że wartość pojazdu w kwocie 254 200 zł nie ulegnie zmianie w całym okresie ubezpieczenia, a suma ubezpieczenia pojazdu nie będzie pomniejszana o wypłacane odszkodowanie. W związku z uszkodzeniem pojazdu w wypadku pozwany wyliczył należne powodowi odszkodowanie na kwotę 73 500 zł, przyjmując wystąpienie szkody całkowitej. Pozwany pominął

przewidzianą umową stałą wartość pojazdu i wyliczył jego wartość na kwotę 182 700 zł, zaś pozostałość uszkodzonego pojazdu na kwotę 109 200 zł. W ocenie powoda decyzja pozwanego jest błędna, bo nie uwzględnia postanowienia umownego o stałej wartości pojazdu. Powód wskazał ponadto, że pozwany powinien zapłacić powodowi odsetki liczone od 20 maja 2013 roku, tj. od dnia następnego po trzydziestym dniu od zgłoszenia szkody (pozew – k. 2-4, pismo – k. 27)

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 marca 2016 roku (...) Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego obliczonego według norm przepisanych. W uzasadnieniu swego stanowiska procesowego pozwany podkreślił, że w jego ocenie wyłaconą kwota 73 500 zł została ustalona zgodnie z zawartą pomiędzy stronami umową autocasco. Jak podał pozwany, wartość pojazdu została ustalona zgodnie z treścią § 22 ust. 8 Ogólnych warunków ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego lub średniego przedsiębiorcy stanowiącego, że wartość pojazdu ustalana jest na podstawie aktualnych na dzień ustalenia tej wartości notowań rynkowych cen pojazdu, danej marki i typu z uwzględnieniem jego pochodzenia, roku produkcji, okresu eksploatacji, wyposażenia, przebiegu, stanu technicznego i charakteru eksploatacji; notowania stanowiące podstawę ustalenia wartości pojazdu zawarte są w katalogu (informatyze) cen pojazdów wymienionym w umowie ubezpieczenia. Pozwany wskazał, że zawarta pomiędzy stronami umowa wprawdzie przewiduje postanowienia o stałej wartości pojazdu, jednak zapis ten nie może być traktowany sztywno i jako równoznaczny z wartością odszkodowania. Pozwany wskazał również, że suma została ustalona nieprawidłowo, ponieważ nie odpowiadała wartości pojazdu w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, a kwota odszkodowania nie może przekraczać poniesionej szkody (k. 35-36).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 kwietnia 2012 roku T. A. zawarł z (...) Spółką Akcyjną w W. (dalej: (...)) umowę ubezpieczenia pojazdu marki B. (...) o nr rej. (...) obejmującą między innymi ubezpieczenie typu autocasco z wariantem stałej wartości pojazdu i niepomniejszania sumy ubezpieczenia. Stałą wartość pojazdu ustalono w kwocie 254 200 zł. Umowa została potwierdzona polisą nr (...) seria (...) (**dowód:** polisa – k. 8-10).

Integralną częścią łączącej strony umowy były Ogólne warunki ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego lub średniego przedsiębiorcy uchwalone uchwałą Zarządu (...) nr (...) z dnia 24 stycznia 2011 roku (dalej: OWU) (**dowód:** OWU – k. 19-24 v.).

W dniu 18 kwietnia 2013 roku, tj. w czasie trwania umowy ubezpieczenia autocasco, ubezpieczony pojazd powoda został uszkodzony. Powód zgłosił szkodę pozwanemu w dniu 19 kwietnia 2013 roku. Pozwany przyjął co do zasady swą odpowiedzialność i podjął kroki w celu likwidacji szkody. Pozwany przyjął na podstawie oględzin uszkodzonego pojazdu oraz wyliczenia kosztów jego naprawy, że przywrócenie pojazdu do stanu sprzed wypadku jest ekonomicznie nieuzasadnione. Pozwany oszacował, że wartość pojazdu w stanie nieuszkodzonym wynosiła brutto 182 700 zł, natomiast wartość pojazdu w stanie uszkodzonym wyniosła 109 200 zł. W ocenie pozwanego różnica między tymi kwotami, 73 500 zł stanowi wysokość szkody i taką kwotę pozwany wypłacił ostatecznie powodowi (okoliczności bezsporne, ponadto **dowód:** pisma ubezpieczyciela – k. 11, 13-13 v., wyliczenie szkody – k. 12, druk zgłoszenia szkody – k. 14-18).

Uzasadnione koszty naprawy pojazdu w związku ze zdarzeniem z dnia 18 kwietnia 2013 roku wynosiły 121 797,80 zł, natomiast wartość samochodu w stanie uszkodzonym na dzień 18 kwietnia 2013 roku wynosiła 72 100 zł (**dowód:** opinia biegłego sądowego z zakresu ruchu drogowego oraz techniki motoryzacji – k. 73-92, pisemna opinia uzupełniająca – k. 137-141).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wymienionych dowodów z dokumentów, którym przydał moc dowodową oraz walor wiarygodności. Dowodów tych nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł podstaw, by je zanegować z urzędu.

Ponadto Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego specjalisty z zakresu techniki samochodowej na okoliczność ustalenia wartości pozostałości pojazdu marki B. o nr rej. (...) po uszkodzeniu go w dniu 18 kwietnia 2013 roku oraz wyliczenia kosztów jego naprawy. Opinię tę sporządził biegły sądowy z zakresu ruchu drogowego i techniki motoryzacji inż. R. R.. Wskazać należy, że opinia zawiera kompletne odpowiedzi na postawione w tezie dowodowej pytania. W ocenie Sądu opinia stanowi wyczerpująco uzasadniony i pełnowartościowy dowód w sprawie i tym samym zasługuje na uwzględnienie w całości. Wszelkie wątpliwości w przedmiocie opinii podniesione przez strony, zostały rozwiane w pisemnej opinii uzupełniającej, w której biegły podtrzymał dotychczasowe wnioski. W dalszym ciągu sporu opinia nie była kwestionowana przez jego strony.

Na rozprawie w dniu 17 lutego 2017 roku Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wyliczenia wartości pojazdu na dzień zawarcia umowy ubezpieczenia, albowiem tego rodzaju fakt nie stanowi okoliczności istotnej z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy, a tylko fakty istotne z tego punktu widzenia mogą być przedmiotem dowodzenia w procesie (por. art. 227 k.p.c.). Z tego samego względu Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadka M. L. na okoliczność zawarcia umowy ubezpieczenia pojazdu, oględzin, wyposażenia samochodu, zasad ustalania jego wartości i informacji przekazanych powodowi na temat stałej wartości pojazdu (k. 159).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie, lecz jedynie w części.

Zgodnie z treścią art. 805 § 1 k.c. przez umowę ubezpieczenia zakład ubezpieczeń zobowiązuje się spełnić określone świadczenie w razie zajścia przewidzianego w umowie wypadku, a ubezpieczający zobowiązuje się zapłacić składkę. W myśl § 2 pkt 1 cytowanego przepisu przy ubezpieczeniu majątkowym świadczenie ubezpieczyciela polega w szczególności na zapłacie określonego odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie wypadku.

Odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu dobrowolnej umowy ubezpieczenia ustalana jest na zasadach przewidzianych w tej umowie i obowiązujących strony wzorcach umownych, w tym wypadku OWU.

Wedle § 6 ust. 1 OWU zakresem ubezpieczenia objęte są szkody polegające na uszkodzeniu, zniszczeniu lub utracie pojazdu, jego części lub wyposażenia wskutek wszelkich zdarzeń niezależnych od woli ubezpieczonego lub osoby uprawnionej do korzystania z pojazdu, zastrzeżeniem § 8 OWU. Zgodnie § 4 pkt 15 i 16 OWU szkoda całkowita to uszkodzenie pojazdu w takim zakresie, że koszty naprawy ustalone według zasad określonych w § 22 ust. 8 pkt 3 OWU przekraczają 70% wartości pojazdu, zaś szkoda częściowa to szkoda inna niż szkoda całkowita, kradzieżowa lub eksploatacyjna. Stosownie do § 10 ust. 1 pkt 2 OWU za opłatą dodatkowej składki umowa ubezpieczenia może zostać zawarta z zastosowaniem stałej wartości pojazdu w całym okresie ubezpieczenia oraz bez pomniejszania sumy ubezpieczenia o każde wypłacone odszkodowanie. W § 22 ust. 8 pkt 1 OWU przewidziano, że w razie powstania szkody całkowitej odszkodowanie ustala się w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania pomniejszonej o wartość pozostałości z uwzględnieniem warunków umowy ubezpieczenia.

W myśl § 22 ust 8 pkt 3 OWU w razie powstania szkody całkowitej koszt naprawy pojazdu stanowiący podstawę do określenia szkody całkowitej, nie będący podstawą do wypłaty odszkodowania ustala się na podstawie wyceny sporządzonej przez (...) według zasad zawartych w systemie A. lub E. z uwzględnieniem podatku VAT, z zastosowaniem: norm czasowych operacji naprawczych określonych przez producenta pojazdu, stawki za roboczogodzinę ustalonej przez (...) w oparciu o maksymalne ceny usług na terenie działalności jednostki organizacyjnej (...) likwidującej szkodę; cen części zamiennych zawartych w systemie A. lub E., ustalonych według wariantu serwisowego; cen materiałów lakierniczych i normalistów zawartych w systemach A. lub E..

Z kolei § 22 ust 8 pkt 4 OWU stanowi, że dla ustalenia czy zachodzi przypadek szkody całkowitej koszt naprawy ustalony według zasad określonych w pkt 3 porównuje się do wartości brutto pojazdu

W niniejszej sprawie bezsporny był zarówno fakt istnienia stosunku umownego pomiędzy stronami, jak również zajścia zdarzenia w postaci uszkodzenia pojazdu i odpowiedzialności pozwanego za szkodę stąd wynikłą. Przedmiotem sporu natomiast była kwestia wysokości świadczenia należnego powodowi z tytułu umowy autocasco.

Do umowy zawartej między stronami ma zastosowanie zasada generalnego, pełnego odszkodowania wyrażona w art. 361 § 2 k.c., zgodnie z którą w granicach odpowiedzialności za normalne następstwa zdarzeń szkodzących, w braku odmiennego przepisu ustawy lub postanowienia umowy naprawienie szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby szkody mu nie wyrządzono. Jednocześnie suma pieniężna wypłacona przez zakład ubezpieczeń nie może być wyższa od poniesionej szkody (art. 824¹ § 1 k.c.).

Ponadto podnieść należy, że zgodnie z art. 363 § 1 k.c. naprawienie szkody powinno nastąpić, według wyboru poszkodowanego, bądź przez przywrócenie stanu poprzedniego, bądź przez zapłatę odpowiedniej sumy pieniężnej. Jednakże gdyby przywrócenie stanu poprzedniego było niemożliwe albo gdyby pociągnęło za sobą dla zobowiązanego nadmierne trudności lub koszty, roszczenie poszkodowanego ogranicza się do świadczenia w pieniądzu.

Na tle ww. przepisu zachodzi potrzeba oceny, czy koszt restytucji jest dla zobowiązanego nadmierny. Przyjmuje się, że nieopłacalność naprawy, będąca przesłanką wystąpienia tzw. szkody całkowitej, ma miejsce wówczas, gdy jej koszt przekracza wartość pojazdu sprzed wypadku. Stan majątku poszkodowanego, niezakłócony zdarzeniem ubezpieczeniowym, wyznacza bowiem granice należnego odszkodowania. Za utrwalony należy uznać pogląd, że koszt naprawy uszkodzonego w wypadku komunikacyjnym pojazdu, nieprzewyższający jego wartości sprzed wypadku, nie jest nadmierny w rozumieniu art. 363 § 1 k.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2006 r. sygn. akt III CZP 76/05).

Kwestia dystynkcji między szkodą częściową a całkowitą została precyzyjnie uregulowana w § 4 pkt 15 i 16 OWU, zgodnie z którymi szkoda całkowita to uszkodzenie pojazdu w takim zakresie, że koszty naprawy ustalone według zasad określonych w § 22 ust. 8 pkt 3 OWU przekraczają 70% wartości pojazdu. Natomiast szkoda częściowa to szkoda inna niż szkoda całkowita, kradzieżowa lub eksploatacyjna. W konsekwencji szkoda częściowa zachodzi, gdy koszty naprawy wynoszą 70% wartości pojazdu bądź mniej.

Od tego, czy domagająca się naprawienia szkoda zostanie oceniona jako częściowa, czy całkowita, zależy również sposób wyliczenia odszkodowania. Stosownie do przywołanego wyżej § 22 ust. 8 pkt 1 OWU w razie powstania szkody całkowitej odszkodowanie ustala się w kwocie odpowiadającej wartości pojazdu w dniu ustalenia odszkodowania pomniejszonej o wartość pozostałości z uwzględnieniem warunków umowy ubezpieczenia (metoda dyferencyjna). Jeżeli więc ocena uszkodzeń pojazdu doprowadzi do wniosku, że zaszła szkoda całkowita, wówczas odszkodowanie odpowiada wartości pojazdu. Jeżeli jednak stwierdza się szkodę częściową, wówczas odszkodowanie odpowiada jedynie wartości naprawy uszkodzonego pojazdu.

Wobec tego warunkiem wstępnym i koniecznym wyliczenia szkody jest ustalenie, czy w niniejszej sprawie nastąpiła szkoda całkowita czy częściowa. W tym celu należy najpierw ustalić wartość pojazdu, a następnie kosztów naprawy pojazdu.

Między stronami zachodziła kontrowersja co do wartości ubezpieczonego pojazdu. Powód powoływał się na postanowienie umowne odzwierciedlone w polisie ubezpieczeniowej, zgodnie z którym strony wskazały stałą wartość ubezpieczonego pojazdu na kwotę 254 200 zł netto (260 900 zł brutto). Pozwany zignorował to ustalenie w toku postępowania likwidacyjnego, a także kwestionował je w trakcie procesu, utrzymując, że stała wartość pojazdu została nieprawidłowo oszacowana jako nieodpowiadająca wartości pojazdu w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia.

Na to wskazać należy, że w ocenie Sądu nie wystąpiła jakakolwiek racja dla zanegowania mocy obligacyjnej postanowienia umowy o stałej wartości pojazdu. Wskazane postanowienie wypełniało § 10 ust. 1 pkt 2 OWU, zgodnie z którym umowa ubezpieczenia może zostać zawarta z zastosowaniem stałej wartości pojazdu w całym okresie ubezpieczenia oraz bez pomniejszania sumy ubezpieczenia o każde wypłacone odszkodowanie. Ustalenie

stałej wartości pojazdu wyniknęło ze zgodnych oświadczeń stron, z których wnosić trzeba, że strony nie miały w chwili zawierania umowy wątpliwości co do wartości pojazdu. Co więcej, wybór wariantu umowy autocasco z ustaleniem sumy ubezpieczenia w postaci stałej wartości pojazdu, skutkujący de facto poszerzeniem ochrony ubezpieczeniowej, znalazł swój ekwiwalent w postaci podwyższonej składki obciążającej ubezpieczonego. Nie może również ująć uwadze fakt, że pozwany ubezpieczyciel jest podmiotem profesjonalnym, co dodatkowo nakazuje mniemać o prawidłowości tego rodzaju indywidualnych ustaleń. Na marginesie można dodać, że pozwany nie powołał się na wystąpienie jakiegokolwiek rodzaju wadliwości kwestionowanego postanowienia umownego (np. wynikającego z błędu w rozumieniu art. 84 § 1 k.c., czy podstępu w rozumieniu art. 86 § 1 k.c.).

Wobec tego przyjęć należało, że stała wartość pojazdu, wynosząca zgodnie z wiążącą strony umową 260 900 zł brutto, ma charakter wiążący i winna stanowić punkt odniesienia dla niniejszych rozważań.

Z kolei uzasadnione koszty naprawy ubezpieczonego pojazdu zgodnie z ustaleniami przeprowadzonego postępowania dowodowego wynoszą 121 797,80 zł brutto. Koszty te stanowią 46,68% wartości pojazdu ustalonej w umowie i tym samym zgodnie z obowiązującym strony § 4 pkt 15 i 16 OWU kwalifikują szkodę do kategorii szkody częściowej, a nie całkowitej.

W konsekwencji powyższych rozważań doznana w zdarzeniu ubezpieczeniowym szkoda częściowa obejmować powinna w toku jej likwidacji kwotę kosztów naprawy samochodu zgodną z wyceną biegłego przeprowadzoną na potrzeby postępowania dowodowego. Nie należy natomiast stosować metody dyferencyjnej, polegającej na skompensowaniu wartości pojazdu z wartością pozostałego po wypadku wraku, a której użycie zasadne byłoby w przypadku zajścia szkody całkowitej. Ostatecznie więc kwota szkody wyczerpuje się w kwocie 121 797,80 zł. Ponieważ zaś pozwany, jak ustalono, dokonał już zapłaty 73 500 zł na rzecz powoda, pozostała kwota należna powodowi wyniosła 48 297,80 zł.

Wobec powyższego w oparciu o art. 805 k.c. i postanowienia umowy łączącej strony zasądzeniu od pozwanego na rzecz powoda podlegała kwota 48 297,80 zł. (pkt I wyroku).

O roszczeniu odsetkowym Sąd orzekł na podstawie art. 817 § 1 k.c., zgodnie z którym ubezpieczyciel zobowiązany jest w terminie trzydziestu dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku, spełnić swe świadczenie. Kolizja, w wyniku której pojazd powoda uległ uszkodzeniu miała miejsce w dniu 18 kwietnia 2013 roku, natomiast w dniu 19 kwietnia 2013 roku (dzień zarejestrowania szkody w systemie ubezpieczyciela) powód zgłosił ubezpieczycielowi szkodę wynikłą z uszkodzenia pojazdu. Wobec czego roszczenie powoda stało się wymagalne już w dniu 20 maja 2013 roku, dlatego też Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu, uznając tę datę za początkową datę naliczania odsetek przyjmując, że nie było żadnych przeszkód po stronie pozwanego w prawidłowym wyliczeniu należnego świadczenia umownego w terminie wynikającym z powołanego przepisu prawa. Ponadto uwzględniono treść art. 482 § 2 zdanie pierwsze k.c. który wszedł w życie w dniu 01 stycznia 2016 roku na podstawie ustawy z dnia 09 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 roku poz. 1830) stanowiącego, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Wobec czego z uwagi na wskazaną nowelizację Sąd zasądził odsetki ustawowe od dnia 20 maja 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku, stosownie do treści art. 481 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 2015 roku, natomiast za okres od dnia 01 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie, stosownie do treści art. 481 § 2 k.c. w brzmieniu aktualnym na dzień orzekania.

Stąd orzeczenie, jak w pkt I sentencji, dalej idące powództwo jako bezzasadne oddalono w pkt II wyroku.

O kosztach procesu między stronami orzekł Sąd na podstawie art. 100 zdanie 1 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. przy zastosowaniu § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku poz. 1800) i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku poz. 1804).

Powód wygrał proces w 35%, a pozwany w 65% porównując wysokość dochodzonej kwoty z zasądzoną. W tej proporcji należało rozliczyć koszty procesu. Powód poniósł następujące koszty procesu: 6 785 zł. tytułem opłaty sądowej od pozwu, 722,50 zł. tytułem opinii biegłego (k. 200 i 130) oraz 7 200 zł. tytułem wynagrodzenia swego fachowego pełnomocnika. Łącznie daje to kwotę 14 707,50 zł. Z tego 35% daje kwotę 5 147,63 zł.

Pozwany poniósł koszty w wysokości 7 200 zł. tytułem wynagrodzenia swego fachowego pełnomocnika oraz 750 zł. tytułem opinii biegłego. Łącznie daje to 7 950 zł., z czego 65% stanowi 5 167,50 zł.

Po dokonaniu kompensaty Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 19,87 zł. (pkt III wyroku).

W związku z tym, że w toku procesu z sum Skarbu Państwa wyłożona została kwota 217,50 zł. tytułem uzupełniającej opinii biegłego (k. 146) należało pobrać 35% tej kwoty od pozwanego (kwotę 76,12 zł.) i 65% od powoda (141,38 zł.), o czym orzeczono w pkt IV i V wyroku na podstawie art. 113 § 1 u.k.s.c. w zw. z art. 100 zdanie pierwsze k.p.c.